

Č. j. MF-45432/2026/74-5
PID MFCRGXYVWE
Datum, místo 15. 9. 2026, Praha

Poskytnutí informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím

Vážená paní,

Ministerstvu financí byla dne 1. září 2026 doručena Vaše žádost podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, která je formulována takto:

(O)bracím se na Ministerstvo financí jako povinný subjekt podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, se žádostí o poskytnutí informací a dokumentů týkajících se osvobození některých nemovitostí ve vlastnictví registrovaných církví a náboženských společností od daně z nemovitých věcí.

Mým cílem je porozumět tomu, z jakých konkrétních důvodů a na základě jakých podkladů bylo toto daňové zvýhodnění stanoveno a proč je zachováno i v současnosti.

Žádám o poskytnutí následujících informací a dokumentů, pokud jimi Ministerstvo financí disponuje:

1. Důvodové zprávy, legislativní materiály, analýzy, odborná stanoviska, metodické materiály, meziresortní připomínky nebo jiné dokumenty, které se týkají důvodů pro zavedení a zachování osvobození některých nemovitostí ve vlastnictví církví a náboženských společností od daně z nemovitých věcí.

2. Dokumenty, z nichž vyplývá, jaký veřejný zájem nebo jaký konkrétní účel má toto osvobození sledovat.

3. Dokumenty nebo jiné existující podklady, z nichž vyplývá, zda a jak bylo při přijímání či pozdějších změnách této právní úpravy zohledněno majetkové vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi podle zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi.

4. Pokud byly po přijetí zákona č. 428/2012 Sb. zpracovány jakékoli analýzy, stanoviska nebo jiné materiály zabývající se vztahem mezi majetkovým vyrovnáním s církvemi a současným daňovým zvýhodněním jejich nemovitého majetku, žádám o jejich poskytnutí.

5. Informaci o rozsahu současného osvobození od daně z nemovitých věcí, zejména o tom, jaké kategorie staveb, jednotek a pozemků mohou být podle platné právní úpravy od této daně osvobozeny, včetně případných podmínek pro uplatnění osvobození.

6. Pokud Ministerstvo financí disponuje údaji nebo analýzami o finančním dopadu tohoto osvobození na veřejné rozpočty, žádám o jejich poskytnutí, případně o poskytnutí dostupných údajů o rozsahu tohoto dopadu.

7. Informaci, zda Ministerstvo financí nebo jiné orgány státní správy v minulosti zvažovaly změnu, omezení nebo zrušení tohoto osvobození, případně jeho nahrazení obecnější úpravou založenou na

stejných kritériích pro všechny právnické osoby vykonávající obdobnou veřejně prospěšnou činnost. Pokud takové materiály nebo záznamy existují, žádám o jejich poskytnutí.

8. Pokud Ministerstvo financí některou z výše uvedených informací nemá k dispozici, prosím o uvedení této skutečnosti. Pokud je Vám známo, který jiný orgán veřejné moci požadovanými informacemi disponuje, prosím také o uvedení tohoto orgánu.

Žádost směřuje k poskytnutí již existujících informací a dokumentů. Nežádám o vytvoření nového právního stanoviska ani o vyjádření názoru Ministerstva financí nad rámec informací a dokumentů, kterými již disponuje.

Důvodem mého zájmu je potřeba porozumět současnému nastavení daňového systému, zejména tomu, jak je odůvodněno zachování tohoto konkrétního daňového zvýhodnění v době po majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi.

K Vaší žádosti Vám Ministerstvo financí sděluje následující:

Podle § 9 odst. 1 písm. e) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDNV“), jsou od daně ze staveb a jednotek osvobozeny zdanitelné stavby, které jsou budovou, nebo zdanitelné jednotky ve vlastnictví registrovaných církví a registrovaných náboženských společností podle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů, sloužící k vykonávání náboženských obřadů a k výkonu duchovní správy těchto církví a náboženských společností. Podle § 4 odst. 1 písm. e) ZDNV jsou od daně z pozemků osvobozeny pozemky tvořící jeden funkční celek s takovou budovou nebo jednotkou. Funkčním celkem se podle § 4 odst. 2 ZDNV rozumí část pozemku nezbytně nutná k provozu a plnění funkce této stavby nebo jednotky.

V obou případech jde o kombinaci osobního a věcného osvobození. Osvobozeny jsou proto jen ty nemovité věci, které registrovaná církev nebo náboženská společnost vlastní a které zároveň slouží k vykonávání náboženských obřadů nebo k výkonu duchovní správy.

K tomu přistupuje negativní podmínka podle § 4 odst. 3 a § 9 odst. 4 ZDNV: osvobození se neuplatní, jsou-li nemovité věci užívány k podnikání, pronajímány nebo propachtovány. Kostel, který je vedle bohoslužeb pronajímán i k pořádání komerčních koncertů, proto v tomto rozsahu podle tohoto ustanovení osvobozen není. Splňuje-li podmínky osvobození jen část pozemku, stavby nebo jednotky, osvobodí se jen tato část. Tyto podmínky blíže rozvádí metodický pokyn Generálního finančního ředitelství, který je dostupný zde: <https://financnisprava.gov.cz/cs/dane/dane/dan-z-nemovitych-veci/informace-stanoviska-a-sdeleni/2026>.

Obě osvobození obsahuje ZDNV v podstatě beze změny od svého počátku, tj. od 1. ledna 1993, a to po celou dobu pod stejnými písmeny [§ 4 odst. 1 písm. e) a § 9 odst. 1 písm. e)]. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona je odůvodňuje velmi stručně. K § 4 uvádí: *Pod písm. e) až i) a l) se osvobozují pozemky na základě celospolečenského zájmu a na základě poznatků ze zahraničních právních úprav.* K § 9 pak uvádí: *Osvobození od daně je dáno celospolečenským zájmem a změnou vlastnických vztahů. [...] Stavby uvedené pod písm. e), f), k) a l) se osvobozují na základě celospolečenského zájmu a poznatků ze zahraničních právních úprav obdobných daní.* Obecná část důvodové zprávy dodává, že při přípravě zákona se vycházelo z právních úprav daní z nemovitého majetku například v Dánsku, Německu a Rakousku. Podrobnější odůvodnění právě u tohoto osvobození důvodová zpráva neobsahuje.

Účel osvobození lze dovodit z konstrukce obou ustanovení, jak bylo uvedeno výše. Osvobození tedy nedopadá na nemovitý majetek církví a náboženských společností obecně, nýbrž jen na nemovité věci, které slouží k výkonu svobody náboženského vyznání podle článku 16 Listiny základních práv a svobod.

Text obou ustanovení se později měnil především v návaznosti na jiné právní předpisy:

- původně se odkazovalo na církve a náboženské společnosti „státem uznané“ podle zákona č. 308/1991 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností, nyní na registrované církve a registrované náboženské společnosti podle zákona č. 3/2002 Sb.;
- na zdanitelné jednotky osvobození rozšířilo zákonné opatření Senátu č. 344/2013 Sb., o změně daňových zákonů v souvislosti s rekodifikací soukromého práva a o změně některých zákonů, a to s účinností od 1. ledna 2014. Když se zákon v roce 1992 schvaloval, jednotka v dnešním pojetí neexistovala a nebyla ani předmětem daně ze staveb.

Předmětná ustanovení byla měněna i zákonem č. 23/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů. Jednalo se o změny pouze terminologického charakteru, které se nijak nedotýkaly smyslu osvobození příslušných nemovitých věcí.

V této souvislosti je zároveň třeba dodat, že přijetím zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi), se věcně nezměnila právní úprava týkající se osvobození nemovitého majetku církví a náboženských společností od daně z nemovitých věcí.

Ministerstvo financí zároveň konstatuje, že nemá k dispozici žádné dokumenty, které by odpovídaly bodu 1. – 4. Vaší žádosti.

Ministerstvo financí ani nezpracovává údaje či analýzy o finančním dopadu daného osvobození na veřejné rozpočty. V dané věci Vám Ministerstvo financí doporučuje obrátit se na Generální finanční ředitelství: <https://financnisprava.gov.cz/cs/financni-sprava/kontakty/7000-generalni-financni-reditelstvi>.

Ministerstvo financí zároveň nedohledalo žádné dokumenty, ze kterých by vyplývalo, že by Ministerstvo financí nebo jiné orgány státní správy v minulosti zvažovaly uvedené v bodě 7. Vaší žádosti.

Nad rámec Vaší žádosti Ministerstvo financí podotýká, že část nemovitých věcí osvobozených podle § 4 odst. 1 písm. e) a § 9 odst. 1 písm. e) ZDNL by byla osvobozena i bez těchto ustanovení, a to z jiného titulu. Jde hlavně o § 9 odst. 1 písm. d) a § 4 odst. 1 písm. d) ZDNL, které dopadají na zdanitelné stavby veřejně přístupného památkového objektu prohlášeného za kulturní památku a na pozemky, které s nimi tvoří jeden funkční celek. U nemovitých věcí ve vlastnictví církví a náboženských společností přichází v úvahu varianta, kdy je objekt přístupný z výchovně vzdělávacích důvodů na základě písemné smlouvy mezi Ministerstvem kultury a vlastníkem. U staveb osvobozených podle § 9 odst. 1 písm. d) ZDNL přitom nerozhoduje, zda jsou pronajímány, propachtovány nebo užívány k podnikání; u pozemků osvobozených podle § 4 odst. 1 písm. d) ZDNL se naopak toto vyloučení uplatní (§ 4 odst. 3 ZDNL).

S pozdravem